

о. Мирон Бендик, *ректор ДДС*

[Послання було оприлюднене 14 лютого 2024 року](#) . Воно містить церковний підхід до питань війни і миру, зокрема, в сучасній Україні. Послання максимально церковне і мінімально кон'юнктурне, тобто воно не підлаштоване під обставини. У ньому УГКЦ виражає й продовжує автентично київську традицію, характерну внутрішньою свободою і незалежністю від думки «сильних світу цього».

Насамперед, українсько-російська війна прямо називається війною (не «конфліктом», «обмеженою військовою операцією» і т.п.). Для України вона є військовою формою самозахисту (див. п. 11 Послання, далі відсилання обмежуються числовою нумерацією) людей від нелюдів (49). Росія ж веде неокolonіальну війну з чіткими ознаками геноциду українців (11).

У зв'язку з «війною на знищення», після якої українці мають зникнути, «неможливо вести діалог із тим, кого не існує» (40), тобто кому наперед винесено вирок смерті. Для України такий «діалог» скоріше виглядає, як «останнє слово перед стратою». Знищуючи Україну військовим шляхом (51), Росія хоче поставити людство перед фактом неіснування України як суб'єкта міжнародного права. Іронія ж ситуації полягає в тому, що Росія, 1994 року поставивши підпис під Будапештським меморандумом, є гарантом територіальної цілісності та непорушності кордонів України (40). Згідно з тим же міжнародним правом, сама погроза застосування ядерної зброї до без'ядерної держави має бути покарана. Це щодо спроможності Росії домовлятися.

Верхом цинізму є захист агресії Росії з боку РПЦ (Російської Православної Церкви), яка стверджує, що має в Україні мільйони вірних (2, 12, 13, 18, 22). Тобто своїх українських вірних вона не захищає, проти варварського знищення їхніх храмів вона не протестує. Ба більше. РПЦ війну пропагує (12), а найбільш смертоносну на землі ядерну зброю наділяє майже сакральним статусом (13) священної зброї у священній війні («православному джихаді»).

У результаті душі росіян у Церкві замість голосу Бога чують голос земного кесаря, а тому стають беззахисними перед демонами російської історії. Тож у духовному сенсі паства

РПЦ покинута напризволяще (22).

Прихильники *realpolitik* (19), для яких інтереси стоять понад цінностями, пропонують знайти російсько-український мир шляхом компромісу (11) та «мінімального миру» (зупинити війну й домовлятися, виходячи з ситуації, яка склалась) (52), залишивши завоювання завойовникові.

Проте росіяни підмінюють поняття, замість пошуку компромісів пропонуючи безумовну капітуляцію України (40). Насильникові та жертві пропонується аморальний «нульовий варіант», при якому саме жертва «помножується на нуль». Вона ще й винувата, що в насильника під цю хвилю «розігрався апетит».

Мова таких діячів, яких російські політики називають «нашими західними партнерами», а на політичному сленгу їх називають «корисними ідіотами», зазвичай будується на ілюзіях повернення до передвоєнної ситуації. Вони, наче нічого й не сталося, і далі прагнуть заробляти свої гроші («*business as usual*») (67).

Така «політкоректність» не турбується самою моральною припустимістю «домовленостей зі злом». Вона шукає миру за будь-яку ціну, коли «умиротворення» агресора стає річчю в собі. Щодо жахів війни, яких зазнає жертва, то «наші західні партнери» обмежуються ритуальними «стурбованостями» і «занепокоєннями» (63).

Крім закликів до перемовин, деякі «радники» закликають Україну взагалі відмовитися від війни (37, 39) з огляду на чисельні жертви (пацифізм). Такі «поради» виводять агресора поза рамки моралі та відповідальності за скоєне. Агресор доходить висновку, що його насильство стає його законним правом, а страхітлива модель поведінки забезпечить досягнення нелюдської мети.

Безпринципні й аморальні (11) гасла умиротворення, хто б їх не озвучував, заохочують агресора не до миру, а до подальшого насильства (30). Під ці гасла підводиться теоретична база у вигляді теорій про «межі легітимного самозахисту» без'ядерних держав і «легітимну капітуляцію» задля уникнення можливих жертв. У світлі такого мислення Христос також не мав би йти до Єрусалиму на страсті, аби не провокувати фарисеїв та не підставляти апостолів (це гарна тема для роздумів на Великий Піст). Ряд позаєвропейських країн воліють мовити про свій нейтралітет (згідно з українською приказкою «моя хата скраю»). Вони розглядають російсько-українську війну як суто локальний конфлікт (45), бояться його ескалації через своє «втягнення». Проте позбавлений ціннісних основ нейтралітет поступово виродиться в моральний релятивізм і відкриє слабкість тих, хто його обстоюють, та їхній особистий запопадливий страх перед агресором (19).

Війна в Україні стала лакмусовим папірцем для відрізнання між автентичним і вдаванням, між істинним і лицемірним. У цьому – позитивний бік без перебільшення глобальної кризи цінностей, яка до основ уразила досі наче стабільний світовий правопорядок.

У період кризи, коли вже не уникнути вибору між добром і злом, усе несправжнє зникає набагато швидше, ніж у стабільні періоди, коли правда і кривда ніби переплітаються. Будучи свідками глобального потягу до добра, вираженого в підтримці України, ми вдячні єпископам за внесок Церкви в це потяг. У їхньому пророчому Посланні знову лунає давня Українська Правда, в якій поєднуються Істина (бо це війна) і Справедливість (бо потрібно захищатися) (див. Заповіт патріарха Йосипа).

Підпишіться і стежте за фото- і відео-матеріалами тут:

~ FACEBOOK: <https://www.FACEBOOK.com/dds.edu.ua/>

~ INSTAGRAM: <https://www.INSTAGRAM.com/ddseminaria/>

~ YOUTUBE: <https://www.YOUTUBE.com/channel/dseminaria/>

~ TWITTER: https://TWITTER.com/dds_ua